

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.284/2024/15. szám

1

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2024. december 11. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az emberölés bűntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. június 13. napján kelt 13.B.4/2023/115. számú ítéletét helybenhagyja.

A bíróság tájékoztatja Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottat arról, hogy ha a lefoglalás megszüntetéséről és a dolog kiadásáról szóló határozat vagy a dolog átvételére vonatkozó felhívás, továbbá a jogerős határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszi át a dolgot, akkor a dolog az állam tulajdonába kerül.

Terhelt1 I. r. vádlott és Terhelt2 II. r. által az elsőfokú ügydöntő határozat kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban töltött időt a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendeli.

A másodfokú eljárás során kirendelt védői díj címén felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. június 13. napján kihirdetett 13.B.4/2023/115. számú ítéletével a 2020. május 17. napjától 2020. május 18. napjáig őrizetben, 2020. május 19. napjától letartóztatásban lévő Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki testi sértés bűntettében [Btk. 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés I. fordulat], 3 rb. társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének bűntettében [Btk. 194. § (1) bekezdés, egy

esetben (2) bekezdés b) pont, egy esetben (2) bekezdés b) és f) pont, egy esetben (2) bekezdés a) és b) pontjaira figyelemmel (3) bekezdés] és kényszerítés büntetében [Btk. 195. §], ezért őt – halmazati büntetésül – 9 év, börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 9 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy I. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra, továbbá a kiszabott szabadságvesztésbe az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte.

[2] A 2020. május 17. napjától 2020. május 18. napjáig őrizetben, 2020. május 19. napjától 2020. május 27. napjáig letartóztatásban volt, 2020. május 28. napjától 2022. május 14. napjáig más ügyben jogerős szabadságvesztés büntetést töltő, 2022. május 15. napjától ismét letartóztatásban lévő Terhelt2 II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntettének kísérletében és 3 rendbeli a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző, két esetben a (2) bekezdés b) pontja, egy esetben a (2) bekezdés b) és f) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetében. Ezért őt, mint visszaesőt – halmazati büntetésül – 7 év börtön fokozatú szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a II. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható, illetve a kiszabott szabadságvesztésbe a II. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte. A törvényszék Terhelt2 II. r. vádlottat az ellene a Btk.195.§-ába ütköző társtettesként elkövetett kényszerítés büntette miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[3] Az elsőfokú ítélet ellen

[4] - az ügyész mindkét vádlott terhére, az I. r. vádlott vonatkozásában téves minősítés miatt, valamint mindkét vádlott tekintetében a büntetés súlyosításáért, a szabadságvesztés tartamának felemelése végett;

[5] - I. r. vádlott és védője a személyi szabadság megsértésének büntette és a kényszerítés büntette vonatkozásában felmentésért, továbbá enyhítésért,

[6] - II. r. vádlott a személyi szabadság megsértésének büntette vonatkozásában felmentésért, az emberölés büntettének kísérlete vonatkozásában eltérő minősítés megállapítása érdekében;

[7] - II. r. vádlott védője – a felmentő rendelkezés kivételével – valamennyi bűncselekmény vonatkozásában a bűnösség megállapítása, a büntetés kiszabása, valamint a feltételes szabadságra és a bűnügyi költséget megállapító rendelkezéssel szemben jelentett be joghatályos fellebbezést.

[8] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.105/2023/19. számú átiratában az ügyészségi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn, a védelmi fellebbezéseket nem találta alaposnak. A bejelentett fellebbezések irányára figyelemmel a Be. 590. § (1), (2) és (8) bekezdése alapján teljeskörű felülbírálatra tett indítványt azzal, hogy II. rendű vádlott vonatkozásában az emiatti ügyészi fellebbezés hiányában nem bírálható felül az őt az ellene társtettesként elkövetett, a Btk. 195. §-ába ütköző kényszerítés büntette miatt emelt vád alól felmentő rendelkezés.

[9] Álláspontja szerint a törvényszék eljárása során a perrendi szabályokat betartotta, olyan abszolút vagy relatív eljárási szabályt nem sértett, mely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná, az ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, valamennyi, az ügy megítélése szempontjából lényeges bizonyítékot beszerezett, azokat ítélete indokolásában bemutatta és értékelte.

[10] A megalapozott, és ekként a másodfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján a vádlottak bűnösségére vont következtetést okszerűnek, a bűncselekmények minősítését mindkét vádlott vonatkozásában törvényesnek ítélte.

[11] Álláspontja szerint a törvényszék indokolási kötelezettségének a Be. 561. § (3) bekezdésének d) pontjában foglalt törvényi előírások betartásával tett eleget, az ítélet szerkesztéséhez annyi megjegyzést fűzött, hogy – mivel a törvényszék bizonyítékként értékelte és elfogadta az igazságügyi elmeorvosszakértői és pszichológus szakértői véleményekben foglaltakat – a vádlottak beszámítási képességére és személyiségstruktúrára vonatkozó nemleges ténymegállapításokat a vádlottak személyi körülményeire vonatkozó tények között is szerepeltetni szükséges.

[12] Egyebekben az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét törvényesnek tartotta, mivel a vádlottak védekezésére figyelemmel logikus érveléssel és meggyőzően indokolta meg, hogy mely megfontolások és mérlegelési szempontok alapján vetette el a védekezésüket, továbbá, azt, hogy a vádlottak mely állításai és miért nem voltak elfogadhatók. Megfelelően utalt arra, hogy tanú2 és tanú3 tanúk vallomásából azon körülmények fogadhatók el, melyek lényegüket tekintve egybehangzóak voltak.

[13] A büntetés kiszabása során figyelembe vehető körülményeket az ügyészi álláspont szerint az eljáró törvényszék maradéktalanul feltárta, és súlyuknak megfelelően értékelte a büntetések nemének megválasztásakor, a büntetés mértéke azonban indokolatlanul enyhe. A bíróság eltúlzott jelentőséget tulajdonított az enyhítő körülményeknek és ezáltal a két vádlott terhére rótt cselekmények tárgyi súlyához nem igazodó és a büntetési célokat, különösen a speciális prevenciót nem megfelelően szolgáló büntetést szabott ki a vádlottakkal szemben. Figyelemmel a két vádlott terhére rótt cselekmények jelentős tárgyi súlyára és a vádlottak személyének fokozott veszélyességre, a súlyosító körülmények számára és nyomatékára, a büntetési célokat kizárólag hosszabb tartamú végrehajtandó szabadságvesztés kiszabásával látta elérhetőnek, a szabadságvesztés felemelt tartamához igazodó mértékű, hosszabb ideig tartó közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását is szükségesnek ítélte.

[14] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék 13.B.4/2023/115. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdés alapján változtassa meg, a két vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamát emelje fel, egyebekben az elsőfokú ítéletet – az indokolás kiegészítésével – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

[15] Terhelt I. r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában a vádlott javára előterjesztett fellebbezést változatlan formában fenntartotta. Ismét megfogalmazta a vádirattal kapcsolatos aggályát, amely szerint a vádirati tényállás nem különíti el a vádlottak tényleges cselekvőségét, hanem többszámot használ: „vádlottak” megjelöléssel utal a büntető törvénybe ütköző cselekmény megvalósítására. Ezzel kapcsolatban hivatkozott arra, hogy abszolút hatályon kívül helyezési ok, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el.

[16] Védenccé lényegében tagadó vallomására tekintettel vitatta a „vádirati” tényállást és minősítést. Álláspontja szerint az eljárás során tanú2 sértett és barátnője, tanú3 tanúk önmagukkal és egymással is folyamatosan ellentmondásba kerültek, és bizonyítást nyert az is, hogy a korábbi eljárásban nem mondtak igazat, így a tanúk szavahihetősége megkérdőjelezhető.

[17] Az I. tényállás vonatkozásában a jogi minősítést helytállónak ítélte, egyetértett azzal, hogy kizárólag az eszökből és a sérülés helyéből, jellegéből nem lehet az ölési szándékra következtetni, a cselekmény további mozzanatai nem hagyhatóak figyelmen kívül. Álláspontja szerint a jelen eljárásban beszerzett bizonyítékokból nem lehet arra következtetni, hogy az I. r. vádlott akár eshetöleges szándékkal is meg akarta ölni a sértettet, mivel I. r.

vádolt a sértett sebeit ellátta és – a szakértői vélemény szerint – ennek következtében maradt el a sértett halála.

[18] A tényállással kapcsolatos kétségeit fogalmazta meg azzal, hogy a tanúk által is csak később említett fejszéről a rendőrtanúk sem tettek említést, és az eszköz az eljárás során nem került elő. Kiemelte azt is, hogy a vádlottakkal szemben intézkedő rendőrök az intézkedés során semmilyen gyanús körülményre nem figyeltek fel, nem láttak sérülést, vért vagy közbiztonságra veszélyes eszközt.

[19] A rendőri jelentések, a rendőrtanúk meghallgatása, az igazságügyi orvosszakértői vélemény (azonnal be lett kötve a seb), a hangfelvétel (amelyen a mentőket hívja I. r. vádlott) alapján a védői álláspont szerint kétséget kizáróan megállapítható tény, hogy a sértett sérülései a rendőri igazoltatásig ellátásra kerültek védeence által, hiszen, ha nem így történt volna, hanem úgy, ahogyan azt a vádirat is tartalmazza, akkor a rendőrök észlelték volna azt, hogy a sértett vérzik. Vitathatatlanak tartotta azt is, hogy a laikus védeence részéről viszonylag rövid időn belül felhelyezett nyomókötés alkalmazása, valamint a még időben történt orvosi ellátás, azaz I. r. vádlott segítségnyújtása és a sértett sérülésének súlyosabbá válása között ok-okozati összefüggés van, így az önkéntes eredményelhárítás védeence vonatkozásában alkalmazható.

[20] tanú2 és tanú3 sértettek vallomásai kapcsán arra hivatkozott, hogy azok egymásnak és önmaguknak is ellentmondóak, szavahihetőségükhöz kétség fér, így azokat figyelembe venni, azokra tényállást alapítani nem lehet. Álláspontja szerint a tanúk által elmondottak egyértelműen bizonyították azt, hogy a 2. vádpontban leírt cselekmény nem történt meg, a tanúvallomásokból egyértelműen kiderült, hogy tanú3 többször aludt közlben, közeli barátságban állt több emberrel és az ingatlan nem volt zárható, mindezekre tekintettel a kényszerítés büntetében és a személyi szabadság megsértésének büntetében nincs helye a bűnösség megállapításának.

[21] Az ügyészi fellebbezést megalapozatlannak tartotta. Álláspontja szerint az ügyészség a perbeszédben önellentmondásba keveredett azzal, hogy egyes elemeket az adott tanú vallomásából kirekesztett, míg másokat önhatalmúlág megállapíthatónak vélt, így az objektív tényekből is téves következtetéseket vont le.

[22] További érvei szerint az elsőfokú bíróság a büntető jogegységi határozat alapján helyesen vizsgált alanyi és tárgyi tényezőket, amelyek alapján ugyanakkor nem lehet kétséges, hogy a vádlottakat ölési szándék nem vezette.

[23] A fentiekre tekintettel elsődlegesen a vádlott felmentését, másodlagosan – az alacsony iskolázottság és a hatóságokkal történő együttműködés mint enyhítő körülmények figyelembevételével – a büntetés enyhítését kérte.

[24] Terhelt2 II. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a II. rendű vádlottra kiszabott büntetést – az elsőfokú bíróság által alkalmazott téves büntetőjogi minősítés kiküszöbölésével és a II. rendű vádlott tekintetében megalapozatlan ügyészi fellebbezés elutasításával – lényegesen enyhítse.

[25] Az elsőfokú alapeljárásban, majd a megismételt eljárásban előadott védőbeszédében előadottakat – különös figyelemmel az elkövetői tudattartalom és ezen keresztül a büntetőjogi minősítés tekintetében – a fellebbezés indokaiként is megjelölte. Tévesnek és a megállapított tényállással is ellentétesnek ítélte a cselekmény jogi minősítését. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból kiemelte, hogy Terhelt1 I. r. vádlott az egyik késsel egy alkalommal kis erővel megszúrta tanú1 sértettet a nyaka hátsó, bal oldali részén akként, hogy a kés pengéjét fogta, annak hegyéből csak 1-2 cm látszott ki. tanú1 sértett érezte, hogy vérzik, Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak azonban azzal nyugtatták, hogy nem mély a seb. Később, az erdős területen azért nem bántották a sértettet, mert tanú1 sértett könnyögött az

életéért, de a sértettnek meg kellett ígérnie, hogy nem árulja el, hogy valójában hogyan szerezte a sérüléseket, hanem azt kell mondania, hogy két román állampolgár bántalmazta. Végül utalt arra is a védelmi fellebbezés, hogy Terhelt2 II. r. vádlott elvette Terhelt1 I. r. vádlottól a kést annak érdekében, hogy ne tudjon mást megszűrni.

[26] Érvelése szerint a fentiek alapján – még az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján is – megalapozottan csak az állapítható meg, hogy a II. rendű vádlott tudatában – és az I.r. vádlott tudatában sem – fel sem merült a sértett halálának reális lehetősége. I. r. vádlott első alkalommal a kés tartásával kifejezetten ügyelt arra, hogy azzal mély sérülést ne okozhasson, szem előtt tartva azt, hogy a vádlottak a tényállás szerint is azt mondták, hogy az okozott sérülések nem mélyek, az egészen bizonyosan megállapítható, hogy a vádlottak ölési szándéka esetén semmi indokolható oka nem lett volna annak, hogy a sértettet arra kíséreljék meg rávenni, hogy majd, amikor a sérüléseinek eredetéről kell nyilatkoznia a hatóság előtt, valótlannal vallomást tegyen.

[27] Megalapozatlannak tartotta az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában rögzített megállapítást, mely szerint a vádlottak tudatában szükségszerűen fel kellett, hogy merüljön annak lehetősége, hogy a számos létfontosságú eret tartalmazó nyak elülső részén okozott, mély, erősen vérző sérülés miatt a sértett orvosi segítség hiányában meghalhat. A vádlottak a sértett halálát nem kívánták, egyenes szándékuk nem állapítható meg, azonban a bántalmazás következményei iránt közömbösséget mutattak, hosszú órákon át a légembólia és az elvérzés ellen semmilyen intézkedést nem tettek, sőt a sértett üldözésével, elfogásával és fogva tartásával azt is megakadályozták, hogy ő maga orvosi segítséget kérjen.

[28] Terhelt2 II. r. vádlott védője az elsőbírői érveléssel szemben úgy vélte, hogy az eshetőleges szándék megállapításához nem elegendő annak megállapítása, hogy a bíróság által felsorolt szempontok szem előtt tartásával a bíróság megítélése szerint milyen tudattartalomnak „kellett” megjelennie, ahhoz annak bizonyítása szükséges, hogy e tudattartalom - akár a bíróság ítéletének indokolásában rögzített, de a vádlottak által nyilván nem ismert orvosszakmai szempontok alapján, akár más okból – valóban meg is jelent. Ez utóbbi kapcsán azonban az elsőfokú bíróság érdemi indokolást nem rögzített, így a II. r. vádlott szándékos tudattartalmára vonatkozóan az indokolás a büntetőjogi minősítést bizonyosan nem támasztja alá.

[29] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezések elbírálására a Be. 599.§ (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött ki.

[30] A vádlottak a nyilvános ülésen személyi körülményeikről nyilatkoztak.

[31] Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak védői fellebbezésük írásbeli indokolásával egyezően szólaltak fel.

[32] Terhelt1 I. r. vádlott a cselekménnyel kapcsolatban továbbra is arra hivatkozott, hogy az alkohol és a drog hatása miatt ma sem emlékszik a teljes történetre, ami nem hazugság, nem is védekezési taktika. Ha tisztában lett volna az eseményeknek a lezajlásával, akkor részletesen elmondta volna, vagy védekezésül valami jobb történetet talált volna ki. Sérelmezte, hogy az ügyészség a tárgyaláson olyan kijelentést tett, hogy „akkor vágták el a nyakát”, noha az orvosszakértői vélemény alapján megállapítható, hogy vágás nem történt. Terhelt2 és tanúl vallomása alapján lehetségesnek tartotta, hogy ő szúrta meg a sértettet, de mivel nem emlékszik a történetekre, ezért nem tudja sem tagadni, sem cáfolni. II. r. vádlott vallomására utalva kiemelte, hogy a konyhából zajt, zörgés és csattogást hallott, továbbá azt, hogy neki (I.r. vádlottnak) is keletkezett sérülése a kezén és a térdén. A sértett vallomására támaszkodva arra hívta fel a figyelmet, hogy tanúl elmondása szerint az elkövető befogta a kést, hogy komolyabb sérülés ne okozzon. Hangsúlyozta, hogy nem ért egyet az elmeorvosszakértő megállapításaival, vitatta azt is, hogy a szakértő vizsgálati módszerével

személyiségszerkezete feltárható lenne. Érvelése szerint 4 év 6 hónapja van letartóztatásban, amely időszak alatt mintegy három évig dolgozott, ami a szakértő által megállapított személyiséggel nem valósulhatott volna meg.

[33] Terhelt1 I. r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy sajnálja, hogy ez a kis sérülés is majdnem a sértett életébe került, saját sorsa vonatkozásában pedig azt, hogy visszaesett. Felidézte kisebbik fia szavait, aki intette attól, hogy alkoholt és drogot fogyasszon, mert ezek nélkül jó ember. Úgy vélte, hogy azért került újra börtönbe, mert nem hallgatott fia tanácsára.

[34] Terhelt2 II. r. vádlott azt sérelmezte, hogy I. r. vádlott volt az elkövető, ennek ellenére kedvezőbb minősítésű cselekményben ítélték el, mint őt, akit társtettesnek minősítettek úgy, hogy nem volt jelen a szűrés pillanatában.

[35] II. r. vádlott az utolsó szó jogán sajnálatának adott hangot, amelyet szóban és tettekben azért nem tud tolmácsolni a sértetteknek, mert tanúl meghalt, tanú2t, aki a mai napig a történetek miatt orvosi kezelésre szorul, pedig kíméletből nem akarja felkeresni.

[36] Az ellentétes irányú fellebbezések egyikét sem ítélte alaposnak a másodfokú bíróság.

[37] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 590.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt a (2) bekezdésben meghatározott terjedelemben bírálta felül a Be. 599.§ (1) bekezdés szerinti nyilvános ülésen. A másodfokú bíróság vizsgálta az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását tekintet nélkül arra, hogy ki, milyen okból fellebbezett. Nem terjedt ki a felülbírálat a II. r. vádlottat a kényszerítés büntette alól felmentő rendelkezésre, mivel az ellen egyetlen jogosult sem élt fellebbezéssel (Btk. 590.§ (8) bekezdés). A tényállás 1. pontja ellen I. r. vádlott vonatkozásában bejelentett jogorvoslatok – az ügyészi fellebbezés módosítására figyelemmel – már kizárólag a kiszabott büntetést támadták, mivel azonban ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában II. r. vádlott javára bejelentett fellebbezések az ítéletnek a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezését (is) sérelmezték, e tényállás felülbírálata I. r. vádlott vonatkozásában is teljes körű volt (Be. 590.§ (10) bekezdés). Az elsőfokú ítélet egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező további rendelkezései a Be. 590.§ (7) bekezdése alapján hivatalból képezték a másodfokú felülbírálat tárgyát.

[38] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a kerületi bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le a megismételt eljárást. A vádlottak, és a tanúk kihallgatását, a szakértők meghallgatását megelőzően törvényes figyelmeztetéseket, kioktatásokat alkalmazott, az okirati bizonyítékokat és a szakértői véleményeket megfelelő formában tette a bizonyítás anyagává. Perrendszerűen kezelte az eljárás során előterjesztett bizonyítási indítványokat is, ezek közül azokhoz, amelyeket pervezető végzéssel elutasított, az ítélet indokolásában (elsőfokú ítélet utolsó két bekezdése) a Be. 561.§ (3) bekezdés f) pontjára figyelemmel indokolást fűzött.

[39] Nem találta megalapozottnak az ítéltábla az I. r. vádlott védőjének azt az álláspontját, miszerint törvényes vád hiányában állapította meg az elsőfokú bíróság a vádlott(ak) bűnösségét, mivel a vádirat nem jelölte meg elkülönítve a vádlottak cselekvőségét, az elkövetők megjelölésére többesszámot használt. A Be. 6.§ (3) bekezdése értelmében a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz. A Kúria Büntető Kollégiuma által kimunkált és a bírói gyakorlatban követett jogértelmezés szerint a vád törvényességének elengedhetetlen tartalmi eleme, egyrészt, hogy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekményt tartalmazzon (tárgyi meghatározottság), másrészt az

elkövetéssel megvádolt személy egzakt megjelölése (alanyi meghatározottság). Utóbbi azt jelenti, hogy a vád szerinti ténybeliség alanyra konkretizált, a vádló meghatározott személyre szólnak indítványozza a bizonyítási eljárás lefolytatását. Törvényes vád hiányáról akkor van szó, ha a vád szerint nincs alanya a felrótt magatartásnak, illetve a vádlott személyének kiléte ismeretlen vagy általánosságban megjelölt (például: valaki, a jelenlévők stb.). Ez ugyanis nem biztosítja a bizonyítási eljárás lefolytatásának lehetőségét (BH.2017.83.). Önmagában azzal, hogy két vádlott magatartására többszámot használ (mentek, utolérték, visszakényszerítették stb.) a vádirat nem általánosítja az alanyt, hanem arra utal, hogy mindkét vádlott tanúsította az adott magatartást. Az egyes elkövetői szerepek tisztázása, pontosítása vád megalapozottsága körében vizsgálható a tettazonosság határain belül, és nem érinti a vád a bírósági eljárásra való alkalmasságát. Ez ugyanis nem sérti a vád perjogi rendeltetését, azt, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat határait megjelölje és a döntés lehetőségét biztosítsa, bizonyítási eljárás alapját képezze.

[40] Az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának perjogi akadálya így nem volt.

[41] A másodfokú bíróság a vádlottaknak a Be. 561. § (3) bekezdés b) pont alapján feltüntetett személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok, valamint a nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján azzal egészíti ki, hogy Terhelt1 I. r. vádlott magas vérnyomás betegségben szenved, amelyre gyógyszeres kezelést kap.

[42] Terhelt2 II. r. vádlott jelenleg nem tud kapcsolatot tartani kiskorú gyermekével, mert párja – fogvatartása miatt – eltiltotta a gyereket tőle. Büntetés-végrehajtási intézetbe kerülése előtt a cégnév1-nél dolgozott szakmunkásként, napi 20 ezer forint jövedelemre tett szert.

[43] II. r. vádlott az 1. pont alatt megjelölt büntetését 2020. május 19. napjától töltötte.

[44] Az elsőfokú bíróság ítéletének a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott, ún. történeti tényállás részében rögzítette a szakértői vélemény alapján a vádlottak diszharmonikus személyiség szerkezetére és betegségi szintet el nem érő személyiségzavarára utaló adatokat, valamint azt, hogy a vádlottak sem az elkövetés, sem a vizsgálat idején nem szenvedtek olyan kóros elmeállapotban, amely képtelenné tette volna őket arra, vagy korlátozta volna őket abban, hogy a cselekményük következményeit felismerjék, vagy hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjenek. A fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakkal kapcsolatban arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a beszámítási képesség korlátozottsága vagy kizárása esetén tehető megállapítások nem csak abban eltérő természetűek a személyi körülmények között szereplő egyéb adatoktól, hogy ezekre kizárólag (szakértői) bizonyítás eredményeként lehet ítéleti megállapítást tenni, hanem abban is, hogy a terhelt beszámítási képessége a konkrét cselekménytől függetlenül nem értelmezhető, azzal szerves kapcsolatban áll. A Kúria a BH2024. 56. számon közzétett eseti döntésének alapjául szolgáló határozatában mutatott rá arra, hogy a Btk. nem általánosságban, hanem kifejezetten a konkrét ügyben felrótt bűncselekmény viszonyában rendelkezik a kóros elmeállapot beszámítási képességet érintő (korlátozó vagy kizáró) hatásáról. Erre tekintettel a büntetteknek a konkrét cselekménnyel összefüggő – a vádbeli vagy ítéleti tényállással összevetett – vizsgálata alapján tisztázható a felismerési képesség kérdése. Rögzítette azt is, hogy a terhelt elmebeli állapotával, elméműködésének rendellenességeivel kapcsolatos ténymegállapításokat a történeti tényállásnak tartalmaznia kell. A konkrét bűncselekmény büntethetőségét érintő, azaz a beszámítási képesség kizárt vagy korlátozott voltát rögzítő tények történeti tényállásban való elhelyezését a bizonyítékok egyenként és összességében történő szabad mérlegelésének védelme is igényli, mivel az ezzel kapcsolatos bírói meggyőződés kialakulása a tényálláshoz kötöttség intézménye által nyer védelmet. A jelen esetben azonban nincs olyan pozitív tény, mely a cselekmény büntethetőségének kérdését

érintené, a személyiségre vonatkozó e körön kívül eső, ekként a cselekménytől független jellemzők, továbbá a beszámítási képességet érintő tények „nem létezésének” rögzítése a tényállásban szükségtelen, erre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet [40] és [41] bekezdésében rögzített megállapításokat az ítéletnek a vádlottak személyi körülményeit leíró részébe emeli át.

[45] A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeképpen megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás alapos és hiánytalan felderítése érdekében a tárgyalás anyagává tette mindazokat a bizonyítékokat, amelyek az ügy eldöntése körében releváns adatokat tartalmaznak, az elsőfokú bíróság ítéletének 1. tényállása ugyanakkor a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján részben megalapozatlan, mivel a tényállás kis részben hiányos.

[46] Mindezek kiküszöbölése érdekében a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pont alapján az indokolás [17] bekezdését kiegészíti, pontosítja és akként rögzíti, hogy:

„A nyaka vérzését észlelő tanú1 sértett haza akart indulni és halálának lehetőségére utalt, mire Terhelt1 kijelentette, hogy „Segítünk akkor!”. A vádlottak a távozni igyekvő sértettet a konyhában egy székre ültették, miközben Terhelt2 II. r. vádlott előtte, Terhelt1 I. r. vádlott mellette helyezkedett el. Erősen vérző sérülése miatt a sértett megpróbált felállni és távozni, mire a vele szemben álló Terhelt2 II. r. vádlott lefogta és visszalökte a székbe, míg Terhelt1 I. r. vádlott a nála lévő egyik késsel kis-közepes erővel megvágta tanú1 sértett nyakának bal elülső oldalát.”

[47] A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált és a Be. 593. § (3) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban irányadó volt.

[48] A törvényszék a Be. 164. § (1)-(3) bekezdésében írtakra figyelemmel ügyfelderítési kötelezettségének példaértékű alapossgággal tett eleget, a bizonyítás a vádiratban foglalt cselekmény egészére és a büntetőjogilag releváns valamennyi tényre kiterjedt. Az elsőfokú bíróság indokoltan utasította el tanú13 és tanú14 rendőrtanúk meghallgatására irányuló bizonyítási indítványokat, különösen arra figyelemmel, hogy a rendőrtanúk vallomásától törvényes bizonyíték arra nézve nem volt várható, hogy az intézkedés során meghallgatott személyek (Terhelt1 I. r. vádlott és tanú1 sértett) mit mondtak, mivel az ÍH2005. 7. számú eseti döntésben is megjelenő bírói gyakorlat egységes abban, hogy közvetlen módon nem vehető figyelembe bizonyítékként a rendőri jelentésnek az a része, amely valakinek a cselekménnyel kapcsolatos – törvényes figyelmeztetések nélkül tett – közléseit tartalmazza. A rendőri jelentésbe foglalt nyilatkozat tartalma nem válhat közvetett módon úgy sem a bizonyítás részévé, hogy a közöltek tartalmára a jelentést készítő rendőröket a nyomozó hatóság vagy a bíróság tanúként meghallgatja, ez ugyanis a kihallgatásra vonatkozó garanciális szabályok megkerülését jelentené. Azokat a tényeket, amelyeket a rendőri jelentés közhiteles okiratként igazol (az intézkedésben résztvevők, az intézkedés ideje, helye, menete, a hatóság eljáró tagjai által észleltek) a vádlottak sem vitatták, így a jelentést készítő rendőrtanúk meghallgatása a tényállás tisztázásához nem volt szükséges.

[49] A Fővárosi Törvényszék a megismételt eljárásban a Fővárosi Ítéltábla 2022. december 6. napján kelt és véglegessé vált 2.Bf. 199/2022/29. számú végzésében adott iránymutatásnak megfelelően tisztázta az igazságügyi orvosszakértő és a vádlottak, valamint a tanúk vallomásai közötti, elsősorban a nyomókötés felhelyezésének időpontjára vonatkozó ellentmondásokat. tanú2 tanú felkutatására és tanú3 tanúval történő szembesítésre vonatkozó iránymutatásnak is eleget tett. A törvényszék a valósághű tényállás rögzítésének igényével döntött a BRFK Tevékenység-irányítási Központ és a BRFK XXI. kerületi Rendőrkapitányság megkereséséről az rendszám1 forgalmi rendszámú járművel okozott anyagi kárral járó balesetre vonatkozó okiratok beszerzéséről, és gondosan ellenőrizte –

Google Maps alkalmazás segítségével és az egyéb érdekelt¹⁰. megkeresésével – a vádlottak védekezésének valóságtartalmát.

[50] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak szerint ugyancsak példás alapossággal teljesítette, iratszerűen mutatta be és részletesen megvizsgálta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, először önmagukban, majd egymással összevetve értékelte, hibátlan logikával és meggyőző érveléssel adott számot arról, hogy a tényállás megállapításánál milyen bizonyítékokat és miért fogadott el, kitért a vádlottak védekezése elvetésének, és a tényállásban szereplő terhelti cselekvőség megállapításainak indokaira is.

[51] A tényállás kisebb hiányossága abból fakadt, hogy a tényállás nem tartalmazta a tanúl sértett elsőfokú bíróság által is elfogadott vallomásában szereplő valamennyi, a cselekmény jogi megítélése szempontjából releváns tény, így a jelenlévők kijelentéseit, pontos elhelyezkedését és cselekvőségének megismerhető részleteit. A sértett a nyomozás során 2020. május 17. napján tett, és e körben a 2020. szeptember 28. napján történt folytatólagos kihallgatása során is fenntartott tanúvallomásában (nyom.ir.395-400.o) a tényállásban rögzítettekén túl előadta azt is, hogy az első szűrt sérülés elszenvedését követően érezte, hogy a hátán valami elkezdett lefolyni, mire haza kívánt indulni. Abban ugyan bizonytalan volt, hogy hogyan, milyen szavak használatával utalt halála bekövetkezésének lehetőségére, de az I. r. vádlott erre adott válaszából – „Segítünk akkor!” – melyre határozottan emlékezett, az bizonyosan következik, hogy a halálára utaló kijelentést tett. Nyilatkozott arra is, hogy a II. r. vádlott a konyhában történt események alatt előtte állt, ilyen pozícióból lökte vissza a nyakának vérző sérülését észlelő („Ahogy megfogtam a nyakamat, láttam, hogy vérzik. Csupa vér volt a kezem.”) és emiatt ismét távozni próbáló sértettet, míg I. r. vádlott megvágta a sértett nyakát. A cselekménysor e részletének ilyen aprólékos feltüntetését II. r. vádlott tudattartalmának és elkövetői alakzatának meghatározása igényli. A tényállás az ügyiratok tartalma alapján e körben maradéktalanul kiegészíthető és helyesbíthető volt.

[52] A másodfokú bíróság további megalapozatlanságot nem észlelt. A törvényszék az elsőfokú ítélet [45], [57], [61], [65], [72], [91]-[105] bekezdéseiből megismerhető – a logika szabályainak és a törvényes bizonyítékértékelés elveinek maradéktalanul megfelelő – mérlegelése hiánytalan és hiba nélküli. A felmentést célzó terhelti és védelmi fellebbezések a tényállás megalapozatlansága körében konkrét okot (hiányzó tény, az iratok tartalmának meg nem felelő, vagy a logika szabályainak ellentmondó ténymegállapítást) nem jelöltek meg, valójában az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének eredményét támadták, ekként a Be. 593. § (2) bekezdése utolsó mondatában rögzítettek szerint eredményre nem vezethettek.

[53] A tényállás megalapozottságát támadta II. r. vádlottnak az a védekezése, amely szerint nem volt jelen – tanúl sértett állításával szemben – a szúrás (vágás) pillanatában. II. r. vádlott a sérelmezett cselekvőségének megállapítása tanúl sértett vallomásán alapul. Az elsőfokú bíróság az elsőfokú ítélet [97] bekezdésében adott számot arról, hogy tanúl nyomozás során tett vallomását – két kisebb, szavahihetőségét nem befolyásoló körülmény ([93]-[94] bekezdés) kivételével – miért tartotta hitelesnek, ennek során helytállóan hivatkozott arra, hogy a sértett részletes elmondását számos további bizonyíték erősítette:

[54] – Az elkövetés eszköze tekintetében a sértett arról számolt be, hogy Terheltl I. r. vádlott kb. 20 cm pengehosszúságú vadászkéseket vett elő, az eszköz leírását helyszíni szemle jegyzőkönyv tartalma szerint azzal pontosította, hogy az egyik kés fekete-narancs nyelvű volt. A lakásban a sértett leírásának megfelelő késeket (helyszíni szemle jegyzőkönyv, nyomozati iratok 79-92. oldalig) találtak, és azok közül kettőn – köztük a 18 cm pengehosszúságú, narancssárga markolatú bozótvágó kés pengéje éli részén – tanúl DNS-

ének jelenlétét valószínűsítették (igazságügyi genetikai szakértői vélemény, nyomozati iratok 271. oldal).

[55] – A sértett által az elkövetés helyeként megjelölt konyhában a feltakarítás ellenére is kimutatható volt vegyszeres eljárással vér jelenléte a felmosóvödör környezetében, a falsíkon, a konyhapulton. tanú2 és tanú3 tanúk is megerősítették, hogy megérkezésükkor a konyhában nagy mennyiségű vért láttak, amit utóbb I. r. vádlott takarított fel.

[56] – A sértett a bántalmazás módjáról (mely testtájékon, hány alkalommal, milyen erejű szúrás/vágás érte) is olyan módon számolt be, amely az orvosi dokumentációkban leírt sérülésekkel összefüggésbe hozhatóak (orvosszakértői vélemény 11. oldal).

[57] tanú1 vallomását így mind jelentős elemeiben, mind kisebb részleteiben további bizonyítékok igazolták, megalapozva a tanú szavahihetőségét, és logikussá és meggyőzővé téve az elsőfokú bíróságnak azt a mérlegelését, hogy a sértett vallomását teljes egészében, egyéb bizonyítékkal meg nem erősített részében, így II. r. vádlott cselekvőségére nézve is elfogadta a tényállás alapjául, figyelemmel arra is, hogy az eljárás során nem került felszínre (ilyenre II. r. vádlott sem hivatkozott) olyan érzelem, indulat vagy egyéb körülmény, amely a sértett II. r. vádlottal szembeni gyűlöletét, bosszúvágyát, vagy akár csak elfogultságát is igazolta volna.

[58] Az elsőfokú bíróság okszerű, kiegészítést és megismétlést nem igénylő mérlegeléssel állapította meg a cselekmény elkövetésének és a sértett sebe bekötözésének időpontját, amelyben számot adott arról, hogy melyik volt az az öt vallomás, amely alapján kizárta a II. r. vádlott védekezését jelentő, és a fellebbezésben I. r. vádlott védője által is képviselt lehetőséget, hogy a nyomókötés a szúrást követő percekben belül került felhelyezésre (elsőfokú ítélet [101]-[102] bekezdése). Ezen öt vallomás között szerepelt I. r. vádlott – e körben – következőes vallomása is, így I. r. vádlott védőjének feltételezése az események máskénti lefolyásáról nemcsak az elsőfokú bíróság okszerű mérlegelésével, hanem védencének vallomásával is szemben áll.

[59] Nem találta megalapozottnak az ítéltábla I. r. vádlott védőjének a 2. tényállás vonatkozásában tanú2 és tanú3 tanúk teljes vallomásának elvetését célzó indítványát sem. Az elsőfokú bíróság tanú2 tanú észlelési, megértési és önkifejezési korlátai, továbbá a megismételt eljárásban a tanú2 és tanú3 vallomásaiban megjelenő új elemek miatt rendkívül alaposan vizsgálta a tanúk vallomásainak bizonyító erejét, és logikus, példaértékű alapossggal kifejtett indokát adta annak, hogy a vallomásokat mely részében (a nyomozás során tett vallomások egymással egybecsengő elemei) és miért fogadta el hitelesnek, és mely részében (május 16-ai események) tartotta ellentmondásosnak és aggályosnak. Az I. r. vádlott védőjének érvelésével szemben a bíróság nem „önhatalmúlag” rekesztett ki bizonyos elemeket a tanúk vallomásaiból, hanem logikus és gondos mérlegelés eredményeképpen. A bizonyítékértékelés törvényes módja az is, ha a bíróság egy vallomásnak egy részét fogadja el törvényes bizonyítékként – arra figyelemmel, hogy egyes részeit egyéb bizonyítékok is alátámasztották – további részét pedig aggályos, ellentmondásos voltára figyelemmel elveti.

[60] Szükséges arra is utalni, hogy a két tanú vallomásának leghomályosabb, ellentmondásokkal terhelt része a mindkettőjük számára nagy érzelmi megterhelést jelentő eseményhez, a szerelmi csaláshoz/szerelmi csalódáshoz kapcsolódik, amely ésszerű magyarázatul szolgál arra, hogy miért nem számoltak be önként erről korábban, és miért nem őriznek pontos emlékeket az adott délutánnak erről a részéről. Ezek az ellentmondások azonban nem kérdőjelezik meg azt, hogy a két sértett – életszerűen részletes, összebeszélés jelei nélkül egymást erősítő és tanú1 sértett vallomásával is összhangban álló – vallomásában őszintén és a valóságnak megfelelően számolt be a nyomozás során üldözésükről, fogvatartásukról, fenyegetésükről.

[61] Az elsőfokú bíróság mérlegelése során kitért azokra a körülményekre is, amelyek I. r. vádlott védőjének álláspontja szerint a megállapított tényállást aggályossá teszik. A törvényszék ítélete [98] bekezdésében meggyőző érveléssel fejtette ki, hogy a rendőri intézkedés menete, és az erdős részen történt fejszés fenyegetés tekintetében miért fogadta el tanú1 sértett vallomását hitelesnek. Önmagában az a tény, hogy a rendszám1 forgalmi rendszámú jármű vezetőjével, II. r. vádlottal szemben fogatosított rendőri intézkedés során nem észlelték, illetve a helyszíni szemle során nem rögzítették a fémnyelű fejszét, nem zárja ki tanú1 és tanú2 vallomásában azonos leírással szereplő eszköz létét, figyelemmel arra is, hogy a rendőri intézkedés során nem került sor a jármű átkutatására, az utasok motozására, a helyszíni szemle időpontjáig (amikor még egyébként sem merült fel a fejsze lehetséges elkövetési eszközként) a vádlottaknak volt lehetősége az inkriminált eszköz elrejtésére.

[62] Összességében az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nemcsak részletesen számba vette a rendelkezésre álló bizonyítékokat, hanem az egyes bizonyítékok ismertetése után nyomon követhető és ellenőrizhető módon megindokolta, hogy mely bizonyítékokra alapította a tényállást. Az ítélet indokolása a teljes nyomozati és bírósági iratanyag tükrében nyomon követhető, ennek keretében megállapítható belőle, hogy egyes releváns körülményeit mely bizonyítékok alapján találta bizonyítottaknak, az ellentétes tartalmú bizonyítékok közül melyiket és milyen indokok alapján fogadta vagy vetette el.

[63] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen bejelentett, a tényállás megváltoztatásán keresztül a bűnösnek kimondott vádlottak felmentésére irányuló fellebbezés valójában a meglévő, már mérlegelt bizonyítékok újraértékelését célozta. Az irányadó perrendi szabályok szerint azonban ez a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett a felülmérlegelési tilalomra figyelemmel [Be. 593. § (2) bekezdés], mely az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. Ennek tartalmát a Kúria az EBH2019.B.9. számú döntés indokolásának [53] bekezdésében akként fogalmazta meg, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. A bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalma akkor törhető át, ha az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat hiányosan értékelte, iratellenes megállapításokat tett, tényből tényre helytelenül következtetett. Az ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ilyen hibát nem vétett, mérlegelő tevékenysége az eljárási törvény előírásainak maradéktalanul megfelel, az általa megállapított tényállás csupán kisebb hiányosságból fakadó megalapozatlansági hibában szenved, amelyet az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelő tevékenységet tiszteletben tartva, a bizonyítékok elsőfokú bíróság által meghatározott bizonyító erejét nem érintve, az iratok alapján orvosolt a másodfokú bíróság.

[64] Az elsőfokú ítéletben valamennyi cselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezés törvényes.

[65] A törvényszék helyesen következtetett a vádlottak élet kioltására irányuló szándékára, a 3/2013. Büntető jogegységi határozatban felállított szempontrendszer alapján, amely az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásához, és az elkövetéskori szándék jellegének helyes megítéléséhez ad segítséget az alanyi és tárgyi tényezők – példálódzó jellegű – felsorolásával (jogegységi határozat I.2.). Az ítéltábla nem találta megalapozottnak Terhelt2 II. r. vádlott védőjének fellebbezésben kifejtett azon érvét, amely szerint II. r. vádlott tudatában fel sem merült a sértett halálának reális lehetősége. A védelmi fellebbezés a tényállásból önkényesen ragad ki egyes momentumokat, míg további, a terhelti tudattartam meghatározása szempontjából jelentős körülményeket nem említ. Amikor a fellebbezés arra hivatkozik, hogy I. r. vádlott a kés tartásával kifejezetten ügyelt arra, hogy azzal mély sérülést ne okozhasson, figyelmen kívül hagyja, hogy ez csak a szobában végrehajtott szúrást jellemezte, az események azonban folytatódtak, s az I. r. vádlott tanú1 sértett halálára

vonatkozó kijelentése („Segítünk akkor!”) után a konyhában, a kést immár célszerűen használva az I. r. vádlott a sértettet oly módon vágta meg a nyak bal oldali elülső felszínén, hogy a kés a belső nyaki gyűjtőér roncsolódásához vezetett. Bár a vádlottak a cselekmény után valóban azzal nyugtatták a sértettet, hogy az okozott sérülések nem mélyek, ennek a kijelentésnek azonban a megsértett testtájakra figyelemmel nincs különösebb jelentősége, és annak komolysága is megkérdőjelezhető az általuk is megtapasztalt erős vérzés mellett. A vádlottak cselekmény után tanúsított magatartásánál a védelem figyelmen kívül hagyta azt a tény is, hogy csak a sértett megölésének alternatívájaként merült fel az a lehetőség, hogy a sértettnek meg kellett ígérnie, hogy nem árulja el, hogy valójában hogyan keletkeztek a sérülései, amelybe végül a vádlottak a sértett könyörgésére egyeztek bele.

[66] A tényállás minősítés szempontból jelentős elemeit teljességében vizsgálva a közvetlen életveszélyesnek minősülő, a konyhában ejtett sérülés vonatkozásában a jogegységi határozat iránymutatása alapján az alábbiak emelhetők ki.

[67] - A sértett sebzése a 18,5, illetve 13 cm pengehosszúságú kések egyikével történt. A fényképfelvételek alapján mindkettő jó hegyben végződő vadászkés, illetve kés. Ahogy ezt a törvényszék is értékelte, az ilyen kés az emberölésnek a tipikus eszköze lehet, ez a tényleges eredménnyel kapcsolatos szándékra utal (jogegységi határozat I.2. A.a.). A Kúria BH.2023. 234. számon közzétett határozatában foglaltak szerint a kifejezetten élet kioltására szolgáló és alkalmas eszköz használata esetén csak akkor merülhet fel az ölési szándék hiánya, ha az elkövető azt kifejezetten úgy alkalmazza, hogy a halálos eredmény ne állhasson elő.

[68] – Az életveszélyes sérülést eredményező sebzést okozó mozdulat ugyan kis-közepes erejű, azonban kifejezetten a nyakat célzó, nem pedig csapkodva, vaktában, hadonászva leadott vágás volt (jogegységi határozat. I.2. A.b.).

[69] - A vágás a nyak bal oldali elülső felszínét érte, olyan mélységben, amely a nyaki gyűjtőér roncsolódását eredményezte, a seb néhány percen belüli el nem látása esetén a sértett életben maradása a véletlenül múlt, a halál azonnali bekövetkezésének elmaradása az élettani vérárvadásnak, az ér és a fejbiccentő izom összehúzódásával, a nyak behajlításával létrejött öntamponizációs mechanizmusnak volt köszönhető (jogegységi határozat I.2. A.c.) A másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak azt a védelmi érvet, hogy a vádlottak tudtában nem merült fel a halál reális bekövetkezésének lehetősége. A nyak az emberi testnek olyan része, ahol kis területen életfontosságú erek futnak, ezért az ezt ért sérelem – ellátás nélkül – a sértett azonnali vagy rövid idő alatt bekövetkező, esetleg csak műtéti úton elhárítható halálához vezethet. E tények felismerése nem igényel speciális anatómiai ismeretet, hiszen nem annak előrelátása várható el, hogy pontosan hol futnak a létfontosságú erek és idegek, és azoknak mi a szaknyelvi megnevezése, hanem annak a közismert ténynek a tudata, hogy nyak adott részének késsel történő megvágása élettel össze nem egyeztethető sérüléshez vezethet.

[70] -A cselekmény közvetlen előzményét jelentette, hogy a szobában I. r. vádlott a sértett nyakán hátulról, a VII. gerinccsigolya magasságában kis erővel 2 cm-es szúrt sebzést ejtett a kés pengéjét fogva olyan módon, hogy abból csak 1-2 cm látszott ki. A sértett ezután, észlelve a vérző sérülést távozni akart, amit a vádlottak megakadályoztak: a sértettet leültették egy székre, majd, amikor megpróbált felállni II. r. vádlott lefogta és visszalökte a székre. Ezzel kapcsolatban utalni kell arra is, hogy az emberölés büntetének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, azaz a sértett megölésének előzetes elhatározása. A cselekmény végrehajtása során kialakuló rögtönös szándék ugyanúgy megalapozza az élet elleni bűncselekmény megállapítását, mint az előzetesen meglévő ölési szándék. (BH2023.88.) E szándékváltást pedig Terhelt I. r. vádlott kijelentése, azt követően tanúsított magatartása a II. r. vádlott előtt is nyilvánvalóvá tette, annak felismerését és elfogadását a II. r. vádlott utólagos magatartása ugyancsak alátámasztja.

[71] - A vádlottak a cselekmény után egyáltalán nem mutattak érdeklődést a sértett állapota iránt (sebének ellátására – az elsőfokú bíróság által helyesen megjelölt szándékváltás eredményeként – csak jóval később került sor), sőt az elkövetés utáni magatartásukat önös érdek vezérelte, minden módon igyekeztek megakadályozni, hogy tettük kiderüljön: a házból kimenekül sértettet üldözték, megölését latolgatták, fenyegették annak érdekében, hogy ne tegyen rájuk terhelő vallomást, a bűncselekmény nyomait igyekeztek eltüntetni. A vádlottak cselekmény utáni magatartását a sértett irányába a hajnali bekötözésig a közömbösség jellemezte, semmi nem utalt arra, hogy tettük következményét érzelmileg elutasították volna. (BJE. I.2. A.e.).

[72] Mindezek a körülmények együttesen bizonyossá teszik az élet kioltását irányuló szándékot, mely alakzatát az elsőfokú bíróság helyesen minősítette eshetőlegesnek. Az egyenes és az eshetőleges szándék között elsősorban az érzelmi oldalon van különbség: mindkét esetben az elkövető tudatának át kell fognia, hogy cselekménye okozatosan a sértett halálához vezet (vagy vezethet), egyenes szándék esetén ezt az eredményt kívánja, eshetőleges szándék esetén ebbe belenyugszik. A szándékosság értelmi oldalának fontos összetevője, hogy az elkövető a következmények beállását elkerülhetetlennek, valószínűnek vagy reálisan lehetségesnek ítéli-e meg. Az I. r. vádlott kijelentésére, az általa használt eszközre, a támadott testtájékra és a támadás módjára figyelemmel a vádlottaknak a halálos eredményt, ha nem is elkerülhetetlen, de mint reális következményt kellett előre látnia. Az érzelmi-akarati oldal megállapításánál a cselekményt kiváltó indítókknak (motívum), és az elkövető és a sértett közti viszony feltárásának kiemelkedő jelentősége van. Nem merült fel a vádlottaknak sértettel szembeni ellenséges érzülete vagy indulata, amely arra utalna, hogy a sértett halálát az elkövetés pillanatában kívánták volna, a kijelentéseik és szúrás utáni magatartásuk inkább azt igazolja, hogy annak lehetőségével számoltak és ahhoz közömbösen viszonyultak.

[73] A II. r. vádlott az események alatt ugyancsak mindvégig jelen volt, tisztában volt azzal, hogy I. r. vádlott kezében ölésre kifejezetten alkalmas tárgyat tart, mellyel korábban is a sértett nyakát támadta, ennek ellenére a már erősen vérző sértett távozását megakadályozta, őt lefogta, a székbe visszalökte, miközben az I. r. vádlott által a sértett halálba segítésében való közreműködésükre irányuló kijelentését maga is hallotta, attól azonban el nem határolódott, sőt a sértett távozásának megakadályozásával, lefogásával, székbe lökésével az élet elleni cselekménybe maga is aktívan bekapcsolódott. Az I. r. vádlott ezzel összhangban a nála lévő kést célszerűn használta, létfontosságú testrésszel szemben, az életveszélyes sérülés bekövetkezett, a halálos eredmény a véletlennek köszönhetően maradt el, ilyen körülmények mellett mindkét terhelt tudata átfogta a halálos eredmény bekövetkezésének a lehetőségét, I. r. vádlott magatartásán II. r. vádlott nem lepődött meg, attól a cselekmény egyetlen szakaszában sem határolódott el, a két vádlott szándékegysége az utóbb tanúsított magatartásuk alapján sem kérdőjelezhető meg.

[74] Itt kell megjegyezni, hogy – I. r. védő értelmezésével szemben – az elsőfokú ítélet indokolásának [111] bekezdéséből egyértelműen kitűnik, hogy mindkét vádlott eshetőleges ölési szándékára vont következtetést, az eredményt I. r. vádlott vonatkozásában csak a később tanúsított eredményelhárító magatartása miatt nem számította fel a cselekmény minősítésénél.

[75] További kérdésként merült fel a cselekmény minősítése körében az, hogy II. r. vádlott tettesként vagy bűnsegédként követte-e el a bűncselekményt. A két vádlott közötti szándékegység megállapítása önmagában nem ad alapot II. r. vádlott elköveti alakzatának a megállapítására, mivel a részesi szándék is a tettesi szándékkal mutat egyezőséget (BH2019. 155. II.). Az elhatárolás az elkövetési magatartás alapján történhet, amely az emberölés ún. nyitott törvényi tényállására figyelemmel különös körülménteként igényel. A bűnsegéd nem valósítja meg a bűncselekményt, hanem tevékenységével csupán hozzájárul ahhoz azt

támogató, segítő, szándékerősítő hatással. Amíg a bűncselekmény részese nem saját magatartásával valósítja meg a bűncselekményt, addig a többes tettesi elkövetés esetén valamennyi elkövető tényállásszerű elkövetési magatartást fejt ki. A jelen esetben a sértett lefogása és távozásának megakadályozása, a székbe lökése a II. r. vádlott részéről kifejtett olyan aktív támadó magatartás, mely a szúrást mintegy kiegészítve a halálos eredmény közös okozását eredményezte. Az elsőfokú bíróság ezt helyesen ismerte fel, és álláspontját az eseti döntések felsorakoztatásával szakmai igényességgel indokolta.

[76] Az ítéltábla a Fővárosi Törvényszéknek az emberölés kísérlete eredményének önkéntes elhárítását I. r. vádlott vonatkozásában megállapító (elsőfokú ítélet [114]-[116] bekezdés), II. r. vádlott vonatkozásában elvető ([118] bekezdés) indokolását, valamint a további cselekmények jogi minősítés körében kialakított álláspontját is maradéktalanul osztotta. Az elsőfokú bíróság ítélete [106]-[129] bekezdésében példás alapossággal, kiemelkedő szakmai színvonalon, kiegészítést nem igénylő módon fejtette ki, hogy I. r. vádlott cselekményei miért minősítendő a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő testi sértés büntettének, 3 rb. társtettesként elkövetett a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző, és egy esetben (2) bekezdés b) pont, egy esetben (2) bekezdés b) és f) pont, egy esetben (2) bekezdés a) és b) pontjaira figyelemmel (3) bekezdése szerint minősülő személyi szabadság megsértésének büntettének és a Btk. 195. §-a szerinti kényszerítés büntettének, II. r. vádlott cselekményei pedig a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntettének kísérletének és 3 rendbeli a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző, két esetben a (2) bekezdés b) pontja, egy esetben a (2) bekezdés b) és f) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntettének.

[77] Ahogyan a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú BK vélemény is rögzíti, a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő – összefoglalóan a büntetést befolyásoló – körülmények a büntetést alakíthatják. Ezeket tehát nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál. Az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya, a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség, az enyhítő és súlyosító körülmények együttes értékelése mellett kell megválasztani a vádlottal szemben az adott ügyben a büntetési célok elérését biztosító joghátrányt.

[78] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket helyesen vette számba. A cselekmény óta eltelt négy és fél évet meghaladó idő alatt I. r. vádlott mindvégig II. r. vádlott pedig jelentős, két évet meghaladó ideig a legsúlyosabb személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedés hatálya alatt állt, ami további nyomatékot ad az időmúlásnak (56. BK vélemény III/10. pont), ugyanakkor az időmúlásnak túlzott jelentőség továbbra sem tulajdonítható arra figyelemmel, hogy minél súlyosabb a bűncselekmény, annál hosszabb az az idő, amely enyhítőként értékelhető (BKv. III. 10.). További enyhítő körülmény az eshetőleges szándékkal történt elkövetés (56. BKv. II.10.). Mivel az elkövetéshez használt eszközzel szemben a sértettnek csekély esélye volt az elhárításra, az eszköz különös veszélyessége is súlyosító körülményként értékelhető (56.Bkv.III.2.).

[79] A cselekmény tárgyi súlyát a jogalkotó a büntetési tételkeretben juttatta kifejezésre, a büntetési középértékre vonatkozó számítást (elsőfokú ítélet [134] bekezdés) II. r. vádlott vonatkozásában kell pontosítani, mivel az esetében kiszabható halmazati büntetés felső határa

22 év 6 hónap, arra figyelemmel, hogy a Btk. 80.§ (2) bekezdése szerint: ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát. Jelen esetben az emberölés 5-15 évig terjedő büntetési tétel felső határának felével történő emelése 22 év 6 hónap számított értéket eredményez, amely nem éri el az egyes bűncselekményre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát (15+5+5+5).

[80] Az irányadó büntetéskiszabási körülmények mellett az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetés mértéke mindkét vádlott vonatkozásában megfelelő, a másodfokú bíróság a kiszabott büntetést ellentétes irányból támadó fellebbezések egyikét sem ítélte alaposnak. Az ilyen jellegű cselekmények elkövetőivel szemben megfelelő sztanú2ral történő fellépés társadalmi igényének betöltésére és mindkét vádlott vonatkozásában a kellő visszatartó hatás elérésére alkalmas az I. r. vádlottal szemben kiszabott 9 év, II. r. vádlottal szemben kiszabott 7 év szabadságvesztés. Helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát, I. r. vádlott esetében a büntetési középértéket a felső határ felé kisebb mértékű, II. r. vádlott esetében az alsó határ felé jelentős eltéréssel. Terhelt I. r. vádlott alanyi társadalomra veszélyességének vizsgálatánál kiemelés érdemel ugyanis, hogy büntetett előéletű, korábbi elítélései között több élet, testi épség, egészség elleni bűncselekmény is szerepel: elítélték már maradandó testi sértés büntetnének kísérlete miatt, halált okozó testi sértés miatt, életveszélyt okozó testi sértés kísérlete miatt is. Ezzel szemben II. r. vádlott személyi társadalomra veszélyessége – visszaesői minősége ellenére is – mérsékeltebb, mivel priuszában mindössze két vagyon elleni bűncselekmények miatti elítélés található. A büntetés kiszabásánál helyesen értékelte jelentős súlyú enyhítő körülményként azt is az elsőfokú bíróság, hogy II. r. vádlott is felhagyott az ölési szándékkal, sőt az eredmény elhárításával ő maga is próbálkozott (próbálta beindítani a gépkocsit, hogy orvoshoz vigyék a sértettet), azonban erőfeszítései nem jártak eredménnyel, így a sikeres eredményelhárítás jogi következménye, a Btk. 10.§ (4) bekezdés b) pontja szerinti büntethetőséget megszüntető ok – annak személyhez tapadó jellege miatt – II. r. vádlott vonatkozásában nem alkalmazható, de szándékváltása s a sértett megmentésének kísérlete javára a büntetés kiszabása során kellő súllyal kell, hogy értékelést nyerjen.

[81] Az elsőfokú bíróság törvényesen rendelkezett mindkét vádlott esetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról (Btk. 37. § (2) bekezdés a) pont), és I. r. vádlott esetében – az elkövetéskori kedvezőbb szabályok alapján – a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának meghatározásáról, II. r. vádlott esetében a feltételes szabadság mérlegelést nem tűrő kizárásáról.

[82] Az elsőfokú bíróság a járulékos kérdésekről a jogszabályoknak megfelelően rendelkezett, a rendelkezések pontosítást nem igényelnek.

[83] A Be. 321.§ (5a) bekezdésének 2024. március 1-től hatályos rendelkezése szerint, ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a lefoglalást megszünteti és a dolgot kiadni rendeli, de a dolog átvételére jogosult vagyoni érdekelt a lefoglalás megszüntetéséről és a dolog kiadásáról szóló határozat vagy a dolog átvételére vonatkozó felhívás, továbbá a vádemelés után a jogerős vagy véglegessé vált határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszi át a dolgot, akkor a dolog az állam tulajdonába kerül. Mivel erről a lefoglalás megszüntetéséről szóló határozatban kell rendelkezni, az ítélet e figyelmeztetése e jogszabályhelyen alapul.

[84] A bűnügyi költség viseléséről szóló rendelkezés törvényes.

[85] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[86] Az ítéltábla Terhelt1 I. r. vádlott és Terhelt2 II. r. által az elsőfokú ügydöntő határozat kihirdetésétől a másodfokú bíróság jogerős ítéletéig letartóztatásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe történő beszámításáról a Btk. 92.§ (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett.

[87] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 613.§ (1) bekezdése alapján – a Be. 632.§ (4) bekezdésére figyelemmel – rendelkezett.

[88] A Fővárosi Ítéltábla végzése elleni fellebbezést a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2024. december 11.

dr. Szalai Géza s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Szabó Ágnes Petra s.k.

előadó bíró

dr. Bíró Emese

bíró

A Fővárosi Törvényszék 2024. június 13. napján kelt 13.B.4/2023/115. számú ítélete Terhelt1 I. r. vádlott és Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.284/2024/15. számú végzése folytán 2024. december 11. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. december 11.

dr. Szalai Géza s.k.